

vzw | **touché**

JAARVERSLAG 2009

Inhoudstafel	1
1. Inleiding	3
2. De praktijk	4
2.1. Creatief met agressie	4
2.1.1. Infoavonden	5
2.1.2. Intake- en instappesprekken	5
2.1.3. Individuele gesprekken	5
2.1.4. Groepsessies	5
2.1.5. Evaluatiegesprekken met deelnemers	6
2.1.6. Blik op agressie: sessies met externen	6
2.1.7. Evaluatie	7
2.2. Verder met agressie	10
2.2.1. Aanmeldingen	10
2.2.2. Intakes	13
2.2.3. Begeleidingen	13
2.2.4. Gesprekken met mensen uit de sociale context van cliënten	13
2.2.5. Gesprekken op verplaatsing	14
2.3. Toekomstplannen	15
2.3.1. Pilotproject Buitengewoon met agressie	15
2.3.2. Verdere ontwikkeling van het huidig aanbod	15
3. Omkaderende activiteiten	16
3.1. Bekendmaking	16
3.1.1. Creatief met agressie	16
3.1.2. Verder met agressie	16
3.2. Intern overleg	16
3.2.1. Team	16
3.2.2. Methodieontwikkeling	17
3.3. Extern overleg	17
3.3.1. Creatief met agressie	17
3.3.2. Verder met agressie	17
3.3.3. Externe vertegenwoordiging	18
4. Partners	19
4.1. Samenwerking met partners binnen de gevangenis	19
4.2. Samenwerking met partners buiten de gevangenis	19
4.3. Financiële ondersteuning	19

5. De mensen achter vzw touché	20	
5.1. De huidige samenstelling van de vzw	20	
5.2. De ondersteuners van de vzw	20	
Bijlage 1	Getuigenissen en reacties	21
Bijlage 2	Artikel uit De Morgen van 23 december 2009	27

1. Inleiding

In september 2008 zette vzw touché haar aanbod in praktijk om. Dit betekende de start van twee pilootprojecten: Creatief met agressie, een groepstraining in de gevangenis van Oudenaarde en Verder met agressie, een ambulante individuele agressiebegeleiding in Gent. Voor vzw touché was 2009 dus het eerste volledige werkingsjaar. In dit jaarverslag omschrijven we hoe dit jaar er uitzag, zowel inhoudelijk als in cijfers. Daarnaast beschrijven we hoe we als vzw verder gegroeid zijn en hoe we de toekomst tegemoet willen gaan.

Vzw touché werd opgericht in maart 2007 om een bijdrage te leveren aan het verminderen van de agressieproblematiek in de samenleving. Een aantal vaststellingen binnen de forensische hulpverlening leidden tot deze beslissing:

- Agressie is een duidelijk probleem bij (ex-) gedetineerden.
- Gedetineerden hebben begeleiding nodig om op een constructieve manier te resocialiseren.
- Het huidige begeleidingsaanbod is hierin ontoereikend.

Vzw touché probeerde hier een passend antwoord op te formuleren. Kernelementen van dit antwoord zijn:

- Op maat van de cliënt werken
- Continuïteit in het aanbod: van detentie naar reïntegratie
- Een meervoudige en integrale aanpak:
  - psychosociale begeleiding, psychotherapie, training, ondersteuning
  - op verschillende levensgebieden van de cliënt
  - zowel individueel als in groep
  - met de cliënt én de belangrijke betrokkenen uit zijn context
  - een actieve benadering van de cliënt
- Een constructieve visie op agressie
- In samenwerking met de andere actoren zowel binnen de forensische als de reguliere hulpverlening

De doelstellingen van vzw touché zijn de volgende:

- We willen de kans op agressie-incidenten verminderen en de kans op positieve uitingen van agressie vergroten.
- We willen op een herstelgerichte manier werken met mensen rond grensoverschrijdend gedrag.
- We willen de maatschappelijke reïntegratie van (ex-) gedetineerden bevorderen.
- We willen (ex-) gedetineerden meer ontwikkelingskansen bieden en zo hun levenskwaliteit als autonome individuen verhogen alsook de levenskwaliteit van de betrokkenen uit zijn context positief beïnvloeden.

Agressie vindt vaak plaats in relatie tot anderen. Onze acties zijn er op gericht om onze cliënten alternatieve communicatievormen aan te reiken, zodat zij conflicten op een geweldloze wijze leren oplossen. Op die manier kan ons aanbod mensen ondersteunen in hun omgang met anderen op de werkvloer, in partnerrelaties, in relatie tot hun kinderen, in de omgang met medegedetineerden, in relatie tot het gevangenispersoneel, ...

2. De praktijk

Momenteel bestaat het aanbod van vzw touché uit twee luiken die in combinatie de kloof tussen detentie en reïntegratie overbruggen: een penitentiaire groepstraining voor gedetineerden, **Creatief met agressie** en een postpenitentiair individueel begeleidingsaanbod voor ex-gedetineerden in het kader van voorwaardelijke invrijheidsstelling, **Verder met agressie**.

We kozen er bewust voor om beide projecten tegelijk op te starten, zodat we zowel binnen als buiten de gevangenis actief zijn. Op die manier kunnen mensen uit het penitentiair aanbod overstappen naar een postpenitentiaire begeleiding en kan de reclassering, die voor gedetineerden vaak een heel stresserende en cruciale periode is, mee voorbereid, ondersteund en begeleid worden door eenzelfde dienst. Concreet betekent dit dat een gedetineerde eerst de groepstraining kan volgen in de gevangenis; wanneer hij in aanmerking komt voor uitgangsvergunningen op intakegesprek kan komen buiten; en vervolgens een individuele begeleiding kan starten. Wanneer een gedetineerde buiten komt, kan hij het lopende traject verder zetten. Op deze manier kunnen we extra ondersteuning bieden op het moment dat iemand op veel levensgebieden een nieuwe start moet maken.

2.1. Creatief met Agressie

In september 2008 werd het penitentiair project Creatief met agressie opgestart. Hierbij kunnen gedetineerden in het penitentiair centrum van Oudenaarde zich vrijwillig inschrijven voor een groepstraining rond agressiebeheersing. In 2009 werd deze werking verdergezet.

De praktijk van het penitentiair pilootproject Creatief met agressie bestaat uit een tweewekelijkse groepstraining van 10 sessies. Deelnemers van de training Creatief met agressie doorlopen het volgende traject:

- Via een inschrijvingsformulier, via de PSD of JWW of op een infomoment geeft de gedetineerde te kennen interesse te hebben voor deelname aan onze training.
- Vervolgens nodigt een begeleider van vzw touché hem uit voor een intakegesprek.
- Wanneer zowel voor de gedetineerde als de begeleider van vzw touché een deelname wenselijk lijkt, kan hij bij het eerstvolgende instapmoment starten met de training.
- Na 5 sessies wordt elke deelnemer individueel gezien voor een tussentijdse evaluatie.
- Na 10 sessies wordt elke deelnemer individueel gezien voor een eindevaluatie.
- Eventueel vindt er aansluitend een individuele sessie Blik op agressie (zie verder) plaats.

De begeleiding van de groep gebeurt door 4 medewerkers van touché. Zij begeleiden de groep steeds in duo volgens een roulerend systeem. Telkens één begeleider van het duo gaat mee naar de volgende sessie.

Hieronder geven we twee tabellen met cijfergegevens betreffende 2009 weer. In de eerste tabel vindt men het aantal deelnemers aan de verschillende activiteiten van vzw touché. De volgende tabel toont het aantal contacten van de begeleiders van vzw touché met gedetineerden in de gevangenis van Oudenaarde.

TABEL 1: cijfergegevens 2009 'Creatief met agressie'

Activiteit	Aantal	Totaal aantal deelnemers
Infoavond	1	5
Intakegesprekken	29	29
Instagesprekken	11	11
Groepsessies	25	28
Individuele gesprekken	38	38
Tussentijdse evaluatiegesprekken	15	15
Eindevaluaties	11	11
Sessies met externen	4	4

TABEL 2: aantal contacten met gedetineerden PC Oudenaarde in 2009

Activiteit	Aantal
Contacten in groep	26
Individuele contacten	104
Contacten gedetineerde + context	4

2.1.1. Infoavonden

Op 13 januari organiseerden we opnieuw een infoavond. Hierop schreven 5 mensen in die allemaal aanwezig waren. Met deze vijf mensen werd ook een intakegesprek gedaan. Achteraf kregen we via de PSD nog bijkomende aanvragen door voor een intakegesprek. Wegens de lage opkomst op de tweede infoavond besloten we de bekendmaking voortaan vooral te doen via affiches, folders op cel, het infokanaal van de gevangenis en via intermediairen (PSD, JWW, directie, moreel consulenten, ...)

2.1.2. Intake- en instapgesprekken

In de loop van 2009 hadden we 29 intakegesprekken. Tijdens dit gesprek overlopen we de verwachtingen van de kandidaat deelnemer, de problemen die hij kent met agressie, de veranderingen die hij hierin teweeg zou willen brengen, eerdere pogingen om hier iets in te bewegen, zijn detentiesituatie... en geven we informatie over het aanbod 'Creatief met agressie', onze manier van werken, ... We bespreken de voor- en nadelen van het werken in een groep en bekijken wanneer hij best kan instappen.

Van de 29 personen die werden gezien namen er al 18 deel aan de groepssessies. De redenen waardoor er 11 mensen (nog) niet deelnamen zijn verschillend: 2 van hen werden getransfereerd naar een andere gevangenis, 1 van hen werd geweigerd (omwille van een te beperkte kennis van de Nederlandse taal om in groep te kunnen deelnemen), een andere kwam niet in aanmerking voor het groepsaanbod maar kon in het kader van zijn reclasseringsplan worden opgenomen in het individueel aanbod, 1 persoon ging op halve vrijheid, 1 iemand weigerde in te stappen omwille van de groepssamenstelling, 2 mensen konden niet aansluiten wegens hun statuut van beklaagde en 3 mensen die mochten deelnemen, kwamen niet opdagen op de eerste sessie wegens ziekte of bezoek en zullen later instappen.

Tussenin hadden we 11 instapgesprekken. Dit is een gesprek met een kandidaat-deelnemer die eerder al een intakegesprek heeft gehad maar nog niet onmiddellijk kon instappen. Op het moment dat er een plaats vrij is bekijken we samen of dit wel een goed moment is om te starten met de training.

2.1.3. Individuele gesprekken

Tussen de sessies door vonden er 38 individuele gesprekken plaats met deelnemers van de groep of met mensen die werden uitgenodigd maar niet kwamen opdagen. Behalve afwezigheid waren andere redenen voor deze gesprekken: het persoonlijk functioneren, onduidelijkheid rond het instapmoment, het (al dan niet tijdelijk) stopzetten van deelname aan de groep en het niet naleven van de werkingsprincipes. 1 gesprek betrof een weigering vanwege vzw touché voor deelname aan een groepsaanbod.

2.1.4. Groepsessies

Creatief met agressie bestaat uit een tweewekelijkse groepstraining waar telkens 4 tot 10 gedetineerden kunnen aan deelnemen. De gedetineerden schrijven in voor een training die 10 sessies omvat. Na 10 sessies wordt het programma van de training dan ook in grote lijnen hernomen. We werken met halfopen groepen wat betekent dat er na 5 sessies telkens nieuwe deelnemers kunnen instappen. De sessies worden begeleid door 4 medewerkers van vzw touché die beurtelings een sessie in duo verzorgen. In 2009 gingen 25 groepsessies door met 28 deelnames.

De keuze om met een halfopen groep te werken is gestoeld op de ervaring dat uitval een gegeven is wanneer men met een groep werkt in de gevangenis. Op deze manier willen we enerzijds de uitval opvangen en anderzijds regelmatig de mogelijkheid tot aansluiten voorzien. Daarnaast biedt deze manier van werken de mogelijkheid om de deelname af te stemmen op de individuele noden van elke deelnemer (door keuzemogelijkheden te bieden in het moment van deelname, door de mogelijkheid te bieden om verschillende reeksen te volgen, ...). Bij elk instapmoment wordt er een groepsovereenkomst opgemaakt en ondertekend en worden de individuele leerdoelen geformuleerd.

Inhoudelijk werken we rond een aantal vooraf vastgelegde thema's: communicatie, grenzen, emoties, zelfkennis, alternatief gedrag. Deze thema's keren op een roulerende manier terug. We werken op een actieve, toekomst- en oplossingsgerichte manier, met concreet materiaal dat de deelnemers zelf aanreiken. Op die manier ontwikkelen ze inzicht in eigen hulpbronnen die hen kunnen helpen om verandering te brengen in ongewenste gewoontes. We werken zowel op het niveau van denken, voelen en doen.

Gezien we werken met materiaal dat zich aandient in het hier en nu, ligt de focus van de training op het functioneren in de gevangenis. Zowel het samenleven met medege-detineerden en personeel, als het omgaan met moeilijke situaties in verband met bezoek, familie, justitie, ... komen regelmatig aan bod.

2.1.5. Evaluatiegesprekken met deelnemers

2.1.5.1. Tussentijds evaluatiegesprek

Bij 15 van de 28 deelnemers ging er een tussentijds evaluatiegesprek door. Er zijn verschillende redenen waarom 13 deelnemers (nog) geen tussentijds evaluatiegesprek hadden: 5 deelnemers zaten bij de laatste sessie van 2009 aan hun derde deelname en zijn dus nog niet toe aan hun tussentijdse evaluatie, 2 deelnemers hadden dit evaluatiegesprek nog in 2008, 6 deelnemers haalden de vijfde sessie niet omdat ze naar een andere gevangenis werden gebracht (3) of besloten de training niet verder te volgen (2) of omwille van medische redenen (1).

Het tussentijds evaluatiegesprek heeft verschillende doelstellingen: enerzijds bekijken we wat nuttig geweest is, wat de verwachtingen voor de volgende sessies zijn en hoe ze het groepsgebeuren hebben ervaren: hoe kijkt de deelnemer aan tegen de komst van nieuwe deelnemers? Welke positieve of nuttige ervaringen heeft de deelnemer gehad i.v.m. zijn leerdoel? Is hij vooruit gegaan? Wat zijn de zaken die hem hebben geholpen om verder te komen? Anderzijds is het ook een moment voor de begeleiders om feedback te geven over de deelname van de persoon in kwestie: wat was er opvallend? Hoe hebben wij hem gezien? Wat lijkt ons nuttig om in de komende sessies op te concentreren of mee te oefenen?

2.1.5.2. Eindevaluatiegesprek

In 2009 voerden we 11 eindevaluatiegesprekken. 2 van deze gesprekken hadden betrekking op deelnames van 2008. Van de 15 mensen met wie we een tussentijds evaluatiegesprek hadden, ging er met 9 ook een eindevaluatiegesprek door. Met 6 van deze 15 deelnemers konden we dit gesprek (nog) niet voeren omdat ze eerder besloten niet verder deel te nemen (1) of omdat ze op transfer werden gezet (2) of omdat ze op het eind van 2009 de training nog niet beëindigd hadden (3).

In dit gesprek overlopen we het afgelegde traject en gaan we na of de verwachtingen en het aanbod goed op elkaar afgestemd waren. We bekijken samen het leerdoel en zien welke stappen de deelnemer heeft gezet en wat zijn hulpbronnen zijn waarop hij kan terugvallen. We kijken samen hoe de deelnemer hier nu in de toekomst mee verder kan. Heeft hij nog verwachtingen naar vzw touché toe? Wil hij nog een tweede traject van 10 sessies afleggen? Heeft hij interesse in een sessie met een externe (1.1.2.)? De deelnemers ontvangen hier eveneens hun attest van aanwezigheid.

Van de 11 deelnemers die een eindevaluatie kregen, besloten 3 mensen zich opnieuw in te schrijven voor een training van 10 sessies.

2.1.6. Sessies met externen: Blik op Agressie

Met het oog op hun resocialisatie vinden we het belangrijk dat de deelnemers terug verbinding maken met hun omgeving, ook wat betreft moeilijke of lastige thema's zoals hun agressieproblematiek. Daarom besloten we gesprekken met een belangrijke naaste te organiseren voor deelnemers die een volledig traject van 10 sessies hadden doorlopen. Deze gesprekken hebben tot doel op een herstelgerichte manier te werken aan beschadigde relaties tussen mensen. De gedetineerde krijgt de kans om duidelijk te maken welk alternatief gedrag voor hem werkt, hoe hij hier in de toekomst mee bezig zal zijn,... De bezoeker kan zijn/haar vragen stellen, verwachtingen of bezorgdheden voorleggen, ... Naar de buitenwereld toe geeft de gedetineerde op deze manier aan besef te hebben van de nood aan verandering en ook bereid te zijn hier inspanning voor te doen.

Sinds maart 2009 werd dit voorstel gedaan aan 11 deelnemers tijdens hun eindevaluatie. 9 onder hen toonden zich geïnteresseerd in het voorstel en gingen op zoek naar een geschikte persoon om uit te nodigen. 2 deelnemers lieten

achteraf weten niet te willen doorgaan met dit gesprek. 3 deelnemers wilden ermee doorgaan maar vonden geen geschikte persoon (1 x o.w.v. een taalprobleem 2 x omdat de persoon in het buitenland was).

De 4 anderen stelden de vraag om dit gesprek met hen te voeren aan een belangrijke naaste. Van zodra deze personen beslisten om in te gaan op deze uitnodiging ontvingen zij van vzw touché een officiële uitnodiging voor deze bijeenkomst en werden zij telefonisch gecontacteerd. Zo ontvingen zij meer inhoudelijke informatie en werden praktische afspraken gemaakt. Van deze sessies voor externen gingen er 3 door in de gevangenis van Oudenaarde, 1 in de gevangenis van Gent omdat betrokkene net voor de bijeenkomst op tranfer was gezet. De personen die werden uitgenodigd waren een vroegere vriendin, een moeder en een zus, een vrijwilligster die regelmatig de gedetineerde bezoekt en een partner. Zowel voor als na de bijeenkomst werden beide partijen ter voorbereiding en ter evaluatie afzonderlijk gezien door een begeleider.

Elk gesprek werd zowel door de gedetineerde als door de bezoekers en door de begeleiders als zeer zinvol en positief geëvalueerd.

2.1.7. Evaluatie

Na afloop van de eerste module van 10 sessies hadden we in februari een eerste grondige evaluatie van het penitentiair aanbod, op basis van feedback van de deelnemers, een overleg met onze partners binnen de gevangenis en een interne evaluatie door de 4 begeleiders.

Een half jaar later in oktober ging een tweede evaluatiemoment met onze partners in de gevangenis.

Hieronder geven we een aantal uitspraken van deelnemers tijdens de groepsessies en de individuele gesprekken, uitspraken van personeel van de gevangenis en een aantal observaties van de begeleiders.

2.1.7.1. Evaluatie door de deelnemers

Op verschillende momenten (voor de instap, bij de tussentijdse evaluaties, tijdens de individuele gesprekken en in de loop van de groepsessies) gaven de deelnemers ons feedback over de inhoud en de manier van werken. Hieronder geven we een aantal van deze bemerkingen weer:

- Een deelnemer gaf na 6 sessies aan dat hij zich bewust geworden is van de manier waarop hij spanning opbouwt, dat hij minder impulsief reageert en dat hij van zijn moeder de opmerking kreeg dat hij zich veel rustiger gedraagt in de bezoekszaal.
- Een deelnemer zei dat twee weken tussen de sessies lang is en dat een wekelijks aanbod voor hem beter zou zijn, omdat hij er dan meer mee bezig zou zijn.
- Verschillende deelnemers gaven aan dat ze veel hadden aan de ontspanningsoefeningen.
- Enerzijds benoemden deelnemers het groepsgebeuren als zeer waardevol en ondersteunend, omdat ze veel van elkaar opsteken. Anderzijds zorgden conflicten in de gevangenis met andere deelnemers ervoor dat sommige deelnemers hun deelname in vraag stelden of tijdelijk stopzetten.
- Een deelnemer zei: "Ik merk mijn spanning nu meer op in mijn lichaam en doe er dan iets mee om te ontspannen."
- Een deelnemer gaf aan veel te hebben aan het thema 'escalerende en de-escalerende communicatie', in die zin dat hij zich meer bewust geworden is van de keuze die hij hierin kan maken en dat hij daardoor ook meer de keuze maakt om de-escalierend te reageren.
- Een deelnemer zei door de training meer stil te staan bij en zich meer bewust te zijn van zichzelf en zijn eigen kwaadheid, waar hij vroeger meer gericht was op de anderen.
- Iemand zei meer te luisteren en meer aandachtig stil te staan bij wat de ander zegt voor hij reageert.
- Een deelnemer gaf aan dat het feit dat we in een afgesloten ruimte zaten, weg van het personeel, belangrijk was voor de veiligheid in de groep.
- Een deelnemer zei dat hij het heel goed vond dat hij zijn gedacht kon zeggen.
- De instap na vijf sessies was spannend voor de deelnemers die ervoor al deelnamen.
- Merken dat je niet alleen bent met problemen en kunnen bijleren van de anderen werd als positief omschreven.

- Iemand gaf aan tijdens een conflict te zijn gekalmeerd door de gedachte dat hij de dag erna alles tijdens de sessie van touché kon bekijken.
- Een deelnemer zei dat hij op een moment van kwaadheid kalmeerde door zijn focus te verleggen dmv het bekijken van foto's.
- Eén deelnemer gaf aan regelmatig een opgejaagd gevoel te hebben na de sessies van touché. Bij navraag bleek dit te maken te hebben met zijn hoge verwachtingen. Uit het feit dat hij nog steeds agressie voelt, besluit hij dat hij helemaal geen vordering maakt. Hij kreeg als opdracht mild te zijn voor zichzelf en zich te focussen op de positieve dingen die hij doet.
- Iemand zei na het volgen van 10 sessies dat hij in het begin zeer sceptisch was en pas in de tweede helft van de training gemerkt heeft dat er effectief iets bij hem was veranderd. Hij had dit nooit verwacht.
- Meerdere mensen lieten ons weten heel blij te zijn met het feit dat ze werden toegelaten tot deze training.
- Hier wordt er naar mij geluisterd, wordt ik au sérieux genomen en is er aandacht voor mij.
- Mijn vriendin ondervindt dat ik meer luister naar haar, ook als het mij niet aanstaat wat ze zegt.
- Mijn vader is heel tevreden dat ik dit volg, mijn moeder vindt dat ik het ondertussen wel al zou moeten weten.
- Ik kan nu elke dag bellen naar mijn moeder. Vroeger kon dat vaak niet omdat ik weer op strikt zat. Ze weet dat het beter met me gaat en maakt zich minder zorgen. Dat maakt mij dan ook weer blij.
- Ik ben de oudste zoon thuis en groeide op in een buurt waar ik voortdurend voor mezelf moest opkomen. Ik kende alleen maar vechten en roepen toen ik hier binnenkwam, bij touché heb ik andere manieren geleerd om me kwaad te maken. Ik reageer veel minder hard.

2.1.7.2. Evaluatie door het personeel

Op 5 februari en op 15 oktober 2009 hadden we een evaluatie met personeel van verschillende diensten (directie, PSD, JWW en penitentiair beambten) binnen de gevangenis. Op deze overlegmomenten kregen we een gebundelde reactie en reflectie over onze activiteiten. Daarnaast ontvingen we ook heel wat reacties tijdens sporadische contacten tussendoor.

- 'In het begin waren mensen heel sceptisch. Wie er nu over spreekt is steeds heel positief.'
- 'De beste reclame is het feit dat de gedetineerden het mondeling doorgeven!'
- Iemand hoorde van een deelnemer dat die veel had aan de relaxatie-oefeningen.
- Iemand van de PSD hoorde een deelnemer vertellen hoe hij zichzelf tijdens een incident had kunnen beheersen. Hij had voorkomen dat alles escaleerde en was hier zeer trots over.
- Dezelfde persoon hoorde een andere deelnemer zich zorgen maken over de toekomst. Het lukte wel tijdens die 10 sessies maar zou hij dat achteraf alleen kunnen blijven doen?
- Iemand hoorde van een deelnemer dat hij voor het eerst op zoek gegaan was naar andere manieren van reageren tijdens een conflict.
- Wat door het personeel als zeer positief werd ervaren is dat we mensen meekrijgen die zeer moeilijk te motiveren zijn.
- Blijkbaar worden we in de wandelgangen benoemd als 'de touchékes'. Dit zou aangeven dat we intussen gekend zijn en dat de meeste beambten geen moeite hebben met onze aanwezigheid.
- Een aantal penitentiair beambten gaven aan dat ze bij een zeer opvliegende persoon gemerkt hadden dat die erin slaagde om zich tijdens een incident afwezig te houden. Dit verbaasde hen ten eerste.
- Van de directie kregen we te horen dat de aanwezigheid van touché binnen de muren een verschil blijkt te maken. Dit kan duidelijk afgeleid worden uit de PSD-verslagen, aldus de directie.
- De PSD hoorde meermaals reacties van directie of personeel in de zin dat ze opmerkten dat bepaalde gedetineerden anders reageerden op opmerkingen: 'Was raar, die ging op z'n bed zitten...', 'Die begon te tellen...', ... Ook over de ademhalingsoefeningen hoort PSD zeer positieve opmerkingen.

- Veel personeelsleden beginnen onze gezichten te kennen maar we mogen nooit een kans voorbij laten gaan om met PB's een praatje te maken en meer info te geven over wat we doen.
- Een kwartieroverste vertelt dat hij onlangs voor het eerst in jaren een positieve observatie van een bepaalde gedetineerde las in een observatieverslag van een collega.

2.1.7.3. Evaluatie door de groepsbegeleiders

In april hadden we een eerste methodische evaluatiedag. Op dergelijke methodiekendag willen we de opbouw van het programma en alle gebruikte methodieken inhoudelijk bekijken en op elkaar afstemmen.

Hieronder staan een aantal algemene bedenkingen van de medewerkers van vzw touché:

- Conflicten die zich afspeelden buiten de groep hebben af en toe hun invloed op de deelnemers tijdens de training. Soms was dit nuttig werkmateriaal voor de training, terwijl het op andere momenten onbespreekbaar bleek in groep.
- De context van de gevangenis zorgde vaak voor een moeilijke start, vooral omdat deelnemers niet op tijd opgeroepen werden. Overleg met het personeel van de gevangenis zorgde voor een grote verbetering op dit vlak.
- Het werken met een halfopen groep zorgt ervoor dat de uitval die eigen is aan werken met een groep in de gevangenis, opgevangen wordt.
- Door voldoende zorg te besteden aan het instapmoment (voorbereiding van de instap in de bestaande groep, instapgesprekken, evaluatiegesprekken en overdracht in de nieuwe groep) werd dit door alle betrokkenen als positief ervaren.
- Het afwisselen van duo's wordt door alle begeleiders en door de groep als een meerwaarde ervaren.
- De continuïteit in het aanbod zorgt ervoor dat mensen die in eerste instantie niet kunnen deelnemen of die tijdelijk uitvallen later nog kunnen aansluiten.
- Er is veel meer tijd nodig om grondig te evalueren en aan methodiekontwikkeling te doen.
- Vaak zien we mensen evolueren van extern naar intern gemotiveerd. Velen starten met het gevoel dat dat van hen verwacht wordt door de SURB of door de PSD.
- Ondertussen zijn er reeds 5 mensen uit de groep aangemeld voor het aanbod buiten, bij 4 van hen is de begeleiding reeds opgestart. Het feit dat ze ons kennen maakt de stap naar de begeleiding heel klein.
- De sessies met externen vormen een meerwaarde. Het is een mooie afsluiting van het afgelegde traject.
- Er is een duidelijk positieve evolutie waarneembaar in de houding van de penitentiair beambten t.a.v. ons. Regelmatig spreken ze ons aan over de moeilijkheden waarmee ze kampen.

2.2. Verder met agressie

In september 2008 werd het postpenitentiair project 'Verder met agressie' opgestart. Hierbij kunnen ex-gedetineerden in het kader van een voorwaardelijke invrijheidsstelling (VI), beperkte detentie of elektronisch toezicht aangemeld worden voor een individuele agressiebegeleiding. De aanmeldingen gebeuren door de psychosociale dienst van de gevangenis, justitieel welzijnswerk, het justitiehuis of een advocaat. Hieronder volgt een beschrijving van het pilootproject 'Verder met agressie' in 2009.

De praktijk van het postpenitentiair pilootproject 'Verder met agressie' bestaat uit individuele agressiebegeleidingen van ex-gedetineerden in het kader van een voorwaardelijke invrijheidsstelling.

Cliënten doorlopen hierbij het volgende traject: bij aanmelding wordt bekeken of de cliënt binnen onze doelgroep past qua feiten en juridisch kader. Wanneer dat het geval is, wordt er een PSD-verslag opgevraagd en een intake gepland. Op basis van dit gesprek en het verslag wordt de beslissing genomen of een begeleiding al dan niet kan opgestart worden.

Het meest ideale traject bestaat uit een aanmelding vanuit de gevangenis, omdat we dan de cliënt mee kunnen begeleiden bij de overgang van binnen naar buiten. De intakeprocedure wordt dan doorlopen aan de hand van uitgangspersmissies. Indien het resultaat van de intake positief is, wordt ook de begeleiding al opgestart tijdens detentie. Bij voorkeur zien we de cliënt dan om de drie weken. Wanneer de cliënt in vrijheid wordt gesteld, wordt de frequentie van de gesprekken verhoogd naar wekelijks of tweewekelijks.

Omdat de sociale context voor ex-gedetineerden van groot belang is voor het welslagen van de reclassering, proberen we belangrijke figuren uit de sociale omgeving van onze cliënten in meer of mindere mate te betrekken bij de begeleiding. We proberen ook nauw samen te werken met andere diensten die bij de begeleiding van onze cliënten betrokken zijn.

2.2.1. Aanmeldingen

In 2009 werden 49 mensen aangemeld voor een individuele agressiebegeleiding bij vzw touché. In totaal brengt dat het aantal aanmeldingen vanaf de start van het pilootproject in augustus 2008 op 72.

5 mensen die aangemeld werden hadden eerder al het project 'Creatief met agressie' van vzw touché gevolgd in de gevangenis van Oudenaarde.

Hieronder geven we de belangrijkste gegevens van de aanmeldingen en doorverwijzers van 2009 weer. Let wel, hieronder worden enkel de eerste aanmelders vermeld. Sommige mensen werden namelijk op verschillende momenten door verschillende mensen aangemeld (omdat ze op transfer gezet werden naar een andere gevangenis of omdat ze veranderden van juridisch kader).

2.2.1.1. Doorverwijzers

TABEL 1: doorverwijzers per functie

Doorverwijzer	Aantal aanmeldingen
PSD gevangenis	23
Justitiehuis	14
Cliënten zelf	5
Advocaten	2
Opvangcentrum	2
JWW	1
Drugbehandelingskamer	1
OCMW	1
Totaal	49

De meeste aanmeldingen kwamen vanuit de gevangenis en gebeurden door de PSD (23), gevolgd door de justitieuhuizen (14). 5 mensen namen zelf contact op met de vraag naar een begeleiding rond agressie; 2 advocaten

stelden de vraag voor hun cliënt en 2 mensen werden aangemeld door het opvangcentrum waar ze verbleven. JWW, de drugbehandelingskamer (DBK) van Gent en het OCMW meldden dan weer elk 1 iemand aan bij vzw touché. Bij aanmeldingen door cliënten zelf of hun advocaten wordt altijd contact opgenomen met de PSD of het justitiehuis om te toetsen of de aanmelding door hen gevolgd wordt.

TABEL 2: Doorverwijzers per functie en regio

Doorverwijzer	Aantal aanmeldingen
PSD Hoostraten	2
PSD Wortel	7
PSD Brugge	5
PSD Merksplas	3
PSD Oudenaarde	2
PSD Leuven-hulp	1
PSD Leuven-Centraal	1
PSD Mechelen	1
PSD Dendermonde	1
JWW Leuven	1
Justitiehuis Gent	12
Justitiehuis Dendermonde	2
Drugbehandelingskamer Gent	1
Advocaat	2
Opvangcentrum 't Eilandje Gent	2
OCMW Gent	1
Cliënten zelf	5
Totaal	49

Vzw touché start alleen begeleidingen op met mensen die in Gent op gesprek kunnen komen. Toch kunnen de aanmeldingen uit gans Vlaanderen komen, aangezien de plaats van detentie vaak niet dezelfde is als de reclasseringsregio. Vanuit de gevangnissen kregen we vooral aanmeldingen uit de Kempen en Brugge.

Aangezien de justitiehuisen mensen aanmelden die al vrij zijn, is het logisch dat de meeste aanmeldingen van justitieassistenten uit Gent komen.

2.2.1.2. Aangemelde cliënten: juridische kaders en feiten

TABEL 3: Juridisch kader bij aanmelding

Juridisch kader	Aantal
Gedetineerd	28
VI	4
ET	6
VOV	1
VLV	2
Geen kader	3
DBK	1
ET + VLV	2
ET + VOV	1
VLV + DBK	1
Totaal	49

De overgrote meerderheid van mensen die aangemeld werden (28) waren op dat moment nog gedetineerd. De meesten daarvan konden met uitgangspersmissies op intake komen; voor 1 iemand deden we bij uitzondering een intakegesprek in de gevangenis. Het feit dat met de meeste mensen opgestart wordt tijdens de detentie past binnen onze visie dat het aangewezen is om reeds een begeleiding op te starten tijdens detentie. Niet alleen omdat dit de invulling van de straf meer zinvol maakt maar ook omdat dit de mogelijkheid biedt om mensen mee te begeleiden van binnen de gevangenis naar het leven buiten.

TABEL 4: Feiten

Feiten	Aantal
Slagen en verwondingen	14
Slagen en verwondingen + diefstal met geweld	9
Slagen en verwondingen + onopzettelijke doding	1
Slagen en verwondingen + zedenfeiten	1
Slagen en verwondingen + bedreigingen	1
Diefstal met geweld	5
Diefstal met geweld + zedenfeiten	1
Diefstal met geweld + moord	1
Zedenfeiten	3
Moord	3
Onbekend	10
Totaal	49

TABEL 5: Intrafamiliaal geweld / partnergeweld

Feiten	Aantal
Intrafamiliaal geweld, waaronder partnergeweld	12
Intrafamiliaal geweld, geen partnergeweld	2
Geen intrafamiliaal geweld	14
(voorlopig) onbekend	21
Totaal	49

14 mensen die aangemeld werden bij vzw touché en van wie we informatie kregen over de feiten, hadden feiten gepleegd die onder de noemer intrafamiliaal geweld vallen, waarvan 12 partnergeweld en 2 geweld op andere familieleden.

Bij 21 mensen kunnen we hier nog geen uitsluitel over geven.

Van 14 mensen weten we dat ze geen intrafamiliaal geweld gepleegd hebben.

2.2.1.3. Beslissing na aanmelding

TABEL 6: Beslissing na aanmelding

Beslissing	Aantal
Toegezegd voor een intakegesprek	33
Geweigerd	8
Aanmelding ingetrokken	1
Nog onbeslist	7
Totaal	49

In de aanmeldingsfase werd enkel geweigerd omwille van vormelijke factoren, omdat de inhoudelijke beslissing of iemand al dan niet in aanmerking komt voor een begeleiding genomen wordt op basis van dossierinformatie in combinatie met de gegevens uit het intakegesprek. De weigeringen gebeurden omwille van de volgende redenen: het juridisch kader valt niet binnen onze doelgroep (1); het juridisch mandaat is te kort (4); een andere gespecialiseerde dienst lijkt ons meer aangewezen omwille van de feiten (2); de PSD volgde de aanmelding niet (1).

2.2.2. Intakes

Bij 33 aanmeldingen werd toegezegd voor een intakegesprek. Hierbij werd ook telkens dossierinformatie (PSD-verslag, expertiseverlag, resultaten van psychodiagnostiek, VI-dossier) opgevraagd, zodat de beslissing om al dan niet een begeleiding op te starten gebaseerd kon worden op het intakegesprek en informatie uit het dossier. De beslissing of een begeleiding opgestart wordt, al dan niet onder bepaalde voorwaarden, is altijd een teambeslissing. Op een driewekelijks aanmeldings- en intake team worden alle dossiers gezamenlijk besproken.

In 2009 werden er in totaal 30 intakegesprekken gedaan met 27 mensen. Bij een aantal andere mensen werd een intake gepland of werd er toegezegd, maar is het nog wachten op toestemming voor een uitgangsvergunning alvorens het intakegesprek kan doorgaan.

Bij de meerderheid werd er na 1 intakegesprek beslist om al dan niet een begeleiding op te starten. Met een aantal mensen werden 2 of 3 intakegesprekken gedaan alvorens te beslissen, al dan niet door een andere begeleider.

Bij twee mensen werd op basis van de intake voorwaardelijk toegezegd voor een begeleiding: de begeleiding door touché kon opgestart worden op voorwaarde dat de cliënt zich ook door andere diensten liet behandelen op andere domeinen. Deze beslissing werd besproken in een gezamenlijk gesprek met de cliënt en zijn justitieassistent. Eén iemand werd geweigerd omdat werd ingeschat dat de begeleiding niet werkbaar zou zijn.

2.2.3. Begeleidingen

Naast de 30 intakegesprekken gingen er in 2009 159 begeleidingsgesprekken door met 23 verschillende mensen. Deze gesprekken gebeurden door 4 verschillende begeleiders, die elk hun vaste cliënten hebben. Bij voorkeur wordt de begeleiding opgenomen door de begeleider die de intake afnam.

Over alle dossiers hebben de begeleidingsgesprekken een gemiddelde frequentie van 2-à 3-wekelijkse afspraken. Zolang mensen nog gedetineerd zijn en dus met uitgangsvergunningen op gesprek komen, gaan de gesprekken op driewekelijkse basis door. Eens de VI dichterbij komt, wordt de frequentie van de gesprekken opgevoerd, zodat mensen in de periode na de vrijlating ongeveer wekelijks gezien worden. Nadien wordt de frequentie in samenspraak met de cliënt en de doorverwijzer aangepast aan de situatie, de vraag van de cliënt en de inschatting van de begeleider.

Cliënten worden aangemeld omwille van een agressieproblematiek, en dit is uiteraard het hoofdthema waarrond in de begeleiding gewerkt wordt. Met elke cliënt wordt bekeken wat dit voor hem specifiek inhoudt en worden doelstellingen op dit vlak geformuleerd. De inhoud van de individuele gesprekken wordt hierdoor bepaald, waardoor elke begeleiding er anders uitziet. Algemeen kan wel gesteld worden dat de volgende thema's in de meeste begeleidingen terugkomen: grenzen, verantwoordelijkheid, kwaadheid, frustratie, communicatie, risicosituaties, beschermende factoren, gedrag en gevolgen daarvan, delictscenario's met alternatief ernaast, impulscontrole, spanningsopbouw, eigen geschiedenis, toekomstplannen, constructief gedrag, relaxatie.

Om de 5 gesprekken wordt het verloop, de frequentie en de inhoud van de begeleiding met de cliënt geëvalueerd. Op regelmatige basis worden de praktische afspraken ook teruggekoppeld aan de doorverwijzer. Dit gebeurt aan de hand van een verslag en/of in een driehoeksoverleg.

Het merendeel van de begeleidingen zit in de opstart- of middenfase. 2 begeleidingen zitten momenteel in een follow-upfase (waarbij mensen om de 3-4 maanden gezien worden).

2.2.4. Gesprekken met mensen uit de sociale context van de cliënten

Naast de individuele gesprekken met onze cliënten, gingen er ook 27 contextgesprekken door. Hierbij had de begeleider een gesprek met de cliënt en iemand uit zijn sociale context. Dit gebeurde op initiatief van de cliënt zelf, op vraag van de persoon uit de context of op vraag van de begeleider. Concreet zagen we een aantal zussen, broers, partners en moeders.

Daarnaast deden we ook een aantal gesprekken met de cliënt en zijn justitieassistent, moreel consulent of consulent van het comité bijzondere jeugdzorg.

2.2.5. Gesprekken op verplaatsing

De meeste gesprekken met cliënten gingen door in de gespreksruimte van vzw touché. In het kader van een overleg met de cliënt en de doorverwijzer gingen er ook 2 gesprekken door in het justitiehuis. Met 1 cliënt gingen we mee voor een overleg naar het comité bijzondere jeugdzorg. En 6 gesprekken gingen door in de gevangenis. Eén keer ging dit om een intakegesprek waarbij de cliënt voorlopig niet de toestemming had om zich in Gent te begeven. De 5 andere keren ging het om cliënten met wie al een begeleiding liep, van wie de uitgangsvergunningen tijdelijk werden stopgezet of van wie de VI werd geschorst of ingetrokken. We vinden het belangrijk om mensen net in die periodes te blijven volgen, omdat dit belangrijke leermomenten zijn. Continuïteit in de begeleiding is één van de kernelementen van ons aanbod.

2.3. Toekomstplannen

2.3.1. Pilootproject Buitengewoon met agressie

Op het colloquium 'Vorming en opleiding in de gevangenis – Best Practices' georganiseerd door de Koning Boudewijnstichting op 6 mei 2009, werden wij bevestigd in onze overtuiging dat er een grote nood is aan begeleiding van gedetineerden van binnen naar buiten de muren. Voor veel gedetineerden blijkt de stap naar vrijheid na een lange periode van detentie te groot.

Vzw touché gelooft in de kracht van een transmuraal, niet gefragmenteerd begeleidingsaanbod rond agressie voor gedetineerden en ex-gedetineerden. Dit aanbod dient gepaard te gaan met een dynamische samenwerking tussen hulpverlening en justitie en stevige samenwerkingsverbanden met andere betrokken partners. Dergelijke aanpak kent een multipliereffect:

- De kans op herval, heropsluiting en dus ook nieuwe slachtoffers wordt kleiner. Dit heeft niet alleen een direct positief gevolg op de enorme maatschappelijke kost die een misdrijf met zich meebrengt, maar zorgt meteen voor minder volk in de gevangenis wat opnieuw een grote besparing betekent.
- De detentieschade op de persoon zelf en zijn/haar directe omgeving wordt kleiner. Wanneer begeleiding er kan voor zorgen dat mensen positieve manieren vinden om met hun frustraties om te gaan en de gevangenis met perspectief op een toekomst kunnen verlaten, zal ook dit de druk op de samenleving verlagen.
- Wanneer iemand in staat is om zijn agressie te controleren dan wordt de kans groter dan hij op vlak van werk meer succesvol is. Met minder werkloosheid tot gevolg wordt dit ook economisch gezien een interessant verhaal.
- (Ex-) gedetineerden die hun problemen aanpakken, verantwoordelijkheid nemen voor hun daden en aan hun toekomst werken, zijn een positief voorbeeld voor anderen en zorgen ervoor dat het onveiligheidsgevoel daalt.

Vzw touché wil in 2010 dan ook werk maken van een nieuw pilootproject **Buitengewoon met agressie**. Hiermee willen we het traject van binnen naar buiten graag verdiepen en verbreden en een transmuraal aanbod ontwikkelen dat voorziet in een continue, niet gefragmenteerde agressiebegeleiding die intramuraal wordt opgestart en extramuraal doorloopt.

2.3.2. Verder ontwikkeling van het huidig aanbod

Vzw touché hoopt in 2010 te kunnen samenwerken met de bevoegde instanties om deze werking mogelijk te kunnen maken. In december 2009 gaven we hiertoe een eerste aanzet met het indienen van een subsidieaanvraag bij Vlaamse minister van Welzijn en de Federale minister van Justitie.

In 2010 zet vzw touché het huidige aanbod, de training Creatief met agressie in de gevangenis van Oudenaarde en de individuele begeleiding Verder met agressie in Gent, voort. Het begeleidingsaanbod voor ex-gedetineerden breiden we uit met een tweewekelijkse groepswerking in Gent. Daarnaast willen we in onze individuele begeleidingen meer aandacht hebben voor de sociale context van de ex-gedetineerde. Dit betekent dat we in de begeleiding willen evolueren van praten met de cliënt *over* zijn context naar *met* zijn context naar *in* zijn context.

3. Omkaderende activiteiten

3.1. Bekendmaking

In februari 2009 kregen onze partners het jaarverslag van 2008 toegestuurd.

In december 2009 organiseerden we in samenwerking met de provincie Oost-Vlaanderen, de voorzitter van de Strafvueroeringsrechtbank van Gent en de directie en PSD van de gevangenis van Oudenaarde een persconferentie. In bijlage vindt men bijdragen van een aantal partners aan deze persconferentie en een artikel uit De Morgen dat naar aanleiding van deze persconferentie verscheen.

In 2009 werd ook de eerste hand gelegd aan de website www.vzwtouché.be. We hopen hiermee zowel onze partners, als onze doelgroep, als het brede publiek op een snelle en uitvoerige manier te kunnen informeren.

3.1.1. Creatief met agressie

In 2009 maakten we ons aanbod op verschillende manieren bekend aan gedetineerden, personeel en andere partners in de gevangenis van Oudenaarde:

- infoavonden
- affiches op de secties
- folders op cel
- evaluatievergaderingen
- folders laten verdelen onder PSD, JWW, moreel consulenten, psychiater, directie
- het infokanaal

Ondertussen krijgen we meer en meer inschrijvingen van mensen die via (ex-)deelnemers over ons aanbod gehoord hebben of van mensen die werden aangesproken met de boodschap dat zij er ook deugd van zouden hebben.

3.1.2. Verder met agressie

In de zomer van 2008 werden alle justitiehuisen, PSD's en JWW-teams in Vlaanderen per mail op de hoogte gebracht van de opstart van het begeleidingsaanbod van vzw touché. Kort nadien werden diezelfde actoren opnieuw aangeschreven met praktische informatie i.v.m. de aanmeldingsprocedure en onze manier van werken. Hierbij kreeg elke doorverwijzer ook een standaard aanmeldingsformulier toegestuurd.

In december 2008 maakten we ons aanbod via de Vlaamse stafhouders ook bekend bij de advocatuur. Hierbij maakten we de afspraak dat advocaten hun cliënten rechtstreeks bij ons kunnen aanmelden, maar dat er vanuit vzw touché ook altijd contact opgenomen wordt met de betrokken PSD, om te toetsen of de cliënt volgens hen in aanmerking komt voor een agressiebegeleiding in het kader van VI.

In augustus 2009 deden we een tweede algemene mailing naar alle verwijzers, waarbij iedereen opnieuw een aanmeldingsformulier doorgestuurd kreeg.

In de loop van het jaar kregen we regelmatig bijkomende vragen naar informatie i.v.m. ons aanbod, de aanmeldingsprocedure, de manier van werken, ...

3.2. Intern overleg

3.2.1. Team

Op driewekelijkse teammomenten zitten de medewerkers van de vzw samen. Op deze momenten wordt de werking van de vzw zowel inhoudelijk als praktisch bekeken. We sturen bij en maken afspraken over de verdere planning en organisatie.

3.2.2. Methodiekontwikkeling

3.2.2.1. Creatief met agressie

Voor de start van het pilootproject organiseerden we een aantal methodiekendagen, waarop we het programma inhoudelijk uitwerkten. Dit programma dient als basis voor het traject van 10 sessies.

Elke sessie wordt telkens door het begeleidende duo op punt gesteld, praktisch voorbereid en van materiaal voorzien. Na elke sessie wordt zowel het groepsproces als de inhoud geëvalueerd en doorgespeeld aan de andere groepsbegeleiders.

3.2.2.2. Verder met agressie

Op een teamdag werden de lijnen van het individueel aanbod uitgetekend. Op basis daarvan werd materiaal uitgewerkt om mee aan de slag te gaan (een cliëntdossier, een intakeformulier, een informatietekst voor cliënten, verslagen voor doorverwijzers).

Op driewekelijkse basis gaat er een aanmeldings- en intake team door. Hierbij worden zowel de nieuwe aanmeldingen als de intakes en de lopende begeleidingen besproken. Alle belangrijke beslissingen over de aanmeldingen, intakes en begeleidingen worden dan ook in team genomen.

Op zeswekelijkse basis worden er ook intervisiemomenten georganiseerd, en op vraag van elk van de individuele begeleiders kan er tussenin overlegd worden over de lopende dossiers. Dat gebeurt bijvoorbeeld wanneer een dossier moeilijk loopt, wanneer er iets beslist moet worden, wanneer er een vraag van een cliënt komt, ... Op die manier wordt elk lopend dossier mee opgevolgd door het team en wordt de verantwoordelijkheid ook gedeeld.

In 2010 willen we het aanbod Verder met agressie uitbreiden met een groepswerking. Daarnaast willen we ook het werken met de context verder exploreren en uitdiepen. Om deze ideeën verder te exploreren en te ontwikkelen werden twee respectievelijke werkgroepen opgericht. De werkgroep voor de groepswerking buiten, kwam in 2009 twee keer samen. De verdere concrete afspraken gebeuren op teamniveau. De werkgroep context 4 bijeenkomsten in, deze werkgroep loopt verder in 2010.

3.3. Extern overleg

3.3.1. Creatief met agressie

Om de organisatie van de groep vlot te laten verlopen is goede communicatie noodzakelijk. Een medewerker van de PSD is nam de verantwoordelijkheid op zich om als contactpersoon voor vzw touché op te treden. Op regelmatige basis werd met deze persoon overleg gepleegd in functie van de opvolging van de groep.

In januari hadden we een overleg met de directie in functie van de sessie met externen gezien dit voor de gevangenis nogal wat extra organisatie met zich meebrengt.

Bij aanvang van Creatief met agressie werd met de partners binnen de gevangenis afgesproken om halfjaarlijks ene evaluatiemoment in te lassen. In februari ging een eerste evaluatie van Creatief met agressie door. Hierbij waren penitentiair beambten, medewerkers van de PSD en van JWW en de beleidsmedewerkster van de Vlaamse Gemeenschap aanwezig. In oktober hadden we een tweede evaluatie van Creatief met agressie met de partners in de gevangenis. Ook hier waren penitentiair beambten, medewerkers van de PSD en van JWW en de beleidsmedewerkster van de Vlaamse Gemeenschap aanwezig. Om de bekendheid van het aanbod van vzw touché te vergroten, proberen we telkens nieuwe penitentiair beambten te betrekken bij de evaluatie.

In juli stelden we ons voor aan de coördinatrice van het opvangteam in de gevangenis van Oudenaarde.

3.3.2. Verder met agressie

Voor de opstart van het postpenitentiair project hadden we een overleg in de drie Oost-Vlaamse justitiehuizen (Gent, Oudenaarde en Dendermonde) en met de strafuitvoeringsrechtbank van Gent en Brussel. De strafuitvoeringsrechtbank van Antwerpen kon hierbij niet aanwezig zijn, maar ontving een verslag van de bijeenkomst. Doel was telkens het bekend maken van ons aanbod en samenwerkingsafspraken maken.

Op verschillende momenten hadden we telefonisch, schriftelijk en per mail contact met alle Vlaamse PSD's en JWW-teams. Met de mensen die naar ons doorverwezen hadden we frequenter contact.

Daarnaast hadden we een overleg met Perspectief; de dienst lokaal sociaal beleid van de stad Gent en de begeleidingscommissie van de provincie Oost-Vlaanderen.

Op dossierniveau werd er telkens samengewerkt met de doorverwijzers en – indien van toepassing – andere hulp- of dienstverlenende instanties. Bij overleg met deze instanties werd de cliënt zelf telkens zoveel mogelijk als actieve partner betrokken. Zo gingen er bijvoorbeeld een aantal driehoeksgesprekken door met de cliënt, zijn begeleider van touché en zijn justitieassistent. Met één van de cliënten werd ook een overleg georganiseerd met het comité bijzondere jeugdzorg. Wanneer er andere hulpverleners of diensten betrokken zijn bij de cliënt, probeerden we ook altijd contact te leggen, te informeren over ons aanbod, informatie te krijgen over de begeleiding van de andere dienst of persoon en afspraken te maken rond afstemming.

3.3.3. Externe vertegenwoordiging

Op 3 april nam een medewerker van vzw touché deel aan de Dialoogdag voor hulp- en dienstverlening van de Vlaamse Gemeenschap in de gevangenis.

Op 6 mei namen 2 medewerkers van vzw touché deel aan een colloquium georganiseerd door de Koning Boudewijnstichting: 'Vorming en opleiding in de gevangenis – Best Practices'. Zij verzorgden hier een voorstelling van de werking van vzw touché.

Op 25 en 26 juni nam een medewerker van vzw touché deel aan een tweedaagse Introductie cursus voor hulp- en dienstverleners van de Vlaamse Gemeenschap aan gedetineerden, georganiseerd door WEVO van de Vlaamse Gemeenschap.

6. Partners

6.1. Samenwerking met partners binnen de gevangenis

Voor de opstart van haar werking in de gevangenis van Oudenaarde werd nauw samengewerkt met de gevangenisdirectie, de PSD en JWW, penitentiair beambten en de beleidsverantwoordelijke van de Vlaamse gemeenschap. Met al deze partners is er twee keer per jaar een overleg.

6.2. Samenwerking met partners buiten de gevangenis

Om haar werking buiten mogelijk te maken werkt vzw touché samen met een aantal justitiële partners. Dit zijn de Strafvueroeringsrechtbanken van Gent, Antwerpen en Brussel, de PSD's van de Vlaamse gevangenissen en de Vlaamse justitiehuisen.

Nauwe samenwerking is nodig met andere hulpverlenende instanties zoals de CAW's (budgetbegeleiding, diensten voor pleegzorg, neutrale bezoekerimte, opvang voor daklozen, ...) en CGGZ.

In 2009 werd in het kader van begeleidingen bij vzw touché samengewerkt met het OCMW, Perspectief, de Sleutel, comité bijzondere jeugdzorg, het Centrum voor Morele Dienstverlening. Ook voerden we een aantal verkennende gesprekken met mogelijke partners of ondersteuners waaronder Groep Intro, Pobos, Open Stadion, Lokaal Sociaal Beleid van de stad Gent.

6.3. Financiële ondersteuning

Om de opstart van haar activiteiten in 2008 en de verdere werking in 2009 mogelijk te maken, kon vzw touché rekenen op financiële ondersteuning van de volgende partners:

- De provincie Oost-Vlaanderen
- Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
- Welzijnszorg
- Oever vzw
- De gevangenis van Oudenaarde

In 2009 werd vzw touché opgenomen als organisatie op de site van Donorinfo. Deze stichting streeft de garantie na dat men kan geven in vertrouwen. De financiële gegevens van vzw touché kan men terugvinden op www.donorinfo.be. Deze worden jaarlijks geactualiseerd na controle door een bedrijfsrevisor.

Gezien vzw touché nog niet beschikt over structurele middelen die haar activiteiten in de toekomst verzekeren, blijft fondsenwerving en de zoektocht naar subsidies het komende jaar een belangrijke taak.

7. De mensen achter vzw touché

7.1. De huidige samenstelling van de vzw

Maatschappelijke zetel van vzw touché: Eedverbondkaai 285, 9000 Gent, 0477/605409

Dagelijkse werking:	Moira Verhofstadt Katrien Dalle
Raad van Bestuur:	Marc Vanborm voorzitter Bart Haes bestuurder Marjan Gryson bestuurder Veerle De Waele bestuurder
Algemene vergadering:	Marc Vanborm Bart Haes Marjan Gryson Veerle De Waele Moira Verhofstadt Ann Boschmans Marjan Gryson Katrien Dalle

7.2. De ondersteuners van de vzw

Adams Jan	Ergotherapeut zorgteam, gevangenis Gent
Barbé Véronique	Opvoedster zorgteam, gevangenis Gent
Beyens Kristel	Professor en hoofddocent vakgroep criminologie, VUB
Boudin Machteld	Inrichtingshoofd, gevangenis Gent
Broeckeaert Eric	Professor vakgroep orthopedagogiek, UGent
Casselmann Joris	Professor vakgroep criminologie, KULeuven
Claus Hans	Inrichtingshoofd, gevangenis Oudenaarde
Debruyne Henk	Penitentiair beambte dienst sociaal cultureel werk, gevangenis Gent
Degraeve Glenn	Penitentiair beambte dienst sociaal cultureel werk, gevangenis Gent
Delcol Isabelle	Maatschappelijk assistente zorgteam, gevangenis Gent
De Smet Katie	Maatschappelijk assistente psychosociale dienst, gevangenis Oudenaarde
Deblaere Valerie	Maatschappelijk assistente psychosociale dienst, gevangenis Oudenaarde
Decorte Tom	Professor vakgroep strafrecht en criminologie, UGent
Degroeve Luc	Psycholoog psychosociale dienst, gevangenis Oudenaarde
Goossens Sara	Directie Justitiehuis Gent
Geeroms Petra	Psychologe zorgteam, gevangenis Oudenaarde
Huys Wim	Klinisch psycholoog
Kesteloot Anne	Diensthooft Preventie, hulpverlening en zorg, provincie Oost-Vlaanderen
Piron Piet	Voorzitter Strafvuiteringsrechtbank Gent
Polfliet Koen	Beleidsmedewerker Vlaamse Gemeenschap, gevangenis Gent
Segaert Stefaan	Organisatieondersteuner, justitieel welzijnswerk Gent
Serlippens Annemie	Substituut-procureur des Konings
Van Overmeiren Mieke	Psychologe psychosociale dienst, gevangenis Oudenaarde
Vanborm Mark	Klinisch psycholoog
Vandecapelle Els	Psychologe psychosociale dienst, gevangenis Oudenaarde
Vandevijver Kathleen	Inrichtingshoofd, gevangenis Oudenaarde
Vercruyssen Barbara	Maatschappelijk assistente psychosociale dienst, gevangenis Oudenaarde

Bijlage 1 Reacties en getuigenissen

Uitspraken van cliënten over hun individuele begeleiding

“Ik kom hier vooral omdat ik veel last heb van innerlijke stress. Het helpt mij om daar hier over te kunnen praten. Het zorgt ervoor dat ik niet plots uitbarst tegen mijn lief of mij helemaal in de drank smijt, waardoor ik dan ook plots agressief kan worden.”

“Soms heb ik geen goesting om te komen, omdat het mij veel moeite kost om na mijn werk nog de trein naar Gent te moeten nemen, maar ik ben iedere keer wel content dat ik toch gekomen ben, omdat ik veel bijleer.”

“Ik denk soms van mezelf dat ik helemaal geen probleem heb, maar dan kom ik iedere keer toch weer in problemen. Door hier te komen praten over mezelf heb ik geleerd om in te schatten hoe vol of hoe leeg mijn emmer is en wat ik ermee kan doen om hem op tijd uit te gieten.”

“Agressie heeft mij eigenlijk nog nooit iets opgebracht, maar vroeger wist ik niet hoe ik anders moest reageren.”

“Ik kan mij soms zo druk maken over kleine dingen in mijn relatie. Als dat te lang duurt, ontploft het misschien wel eens. Door ook eens samen met mijn vriendin op gesprek te komen, kunnen we daar nu gemakkelijker gewoon over praten in plaats van altijd slaande ruzie te krijgen.”

“Ik probeer hier zo eerlijk mogelijk te vertellen hoe het met me gaat, ook als het niet goed gaat. Dat is al een hele verandering bij vroeger. Dan vertelde ik nooit aan iemand hoe ik me voelde.”

“Ik wil mezelf meer leren dempen.”

“De oefeningen die ik hier leer om te kalmeren of te ontspannen helpen mij echt. Raar!”

“Ik wil jullie allemaal bedanken dat jullie me niet laten vallen.”

“Ik moet nog iets doen met de feiten die ik gepleegd heb, want ze blijven in mijn hoofd rondspoken. Ik denk dat dit een goede plaats is om dat te doen.”

“Door de gesprekken voel ik me in mezelf rustiger. De mensen rond mij zien dat ook. Ik kan nu ook opener praten met de mensen rond mij. Ik heb geleerd om over problemen te praten en een oplossing te zoeken. Ik merk dat ik daardoor meer begrip krijg van andere mensen.”

“Ik vind het nuttig om bij jullie te komen, want ik vind dat ik nuttige tips krijg om te kunnen proberen mijn agressie in te houden, hoe dat ik ermee moet omgaan en hoe dat ik tot rust moet komen.”

“Ik heb onlangs gemerkt dat ik erin geslaagd ben om niet direct agressief te reageren in een discussie. Als ik er achteraf over nadacht, merkte ik dat ik de ademhalingsoefeningen die ik hier geleerd heb aan het doen was.”

“Ik apprecieer het dat mijn tempo hier gevolgd wordt.”

Uitspraken van deelnemers over de groepssessies in de gevangenis

“De sfeer waarin de training wordt gegeven, werkt aanstekelijk motiverend. Voor iedereen die aan zichzelf wil werken, wil ik deze training aanbevelen.”

“Hier wordt er naar mij geluisterd, wordt ik au sérieux genomen en is er aandacht voor mij.”

“Mijn vriendin zei dat ik opvallend beter naar haar luister. Het deed goed om dit te horen, de bezoeken verlopen nu ook een stuk rustiger”

“Mijn vader is heel tevreden dat ik dit volg, mijn moeder vindt dat ik het ondertussen wel al zou moeten weten.”

“Ik kan nu elke dag bellen naar mijn moeder. Vroeger kon dat vaak niet omdat ik weer op strikt zat. Ze weet dat het beter met me gaat en maakt zich minder zorgen. Dat maakt mij dan ook weer blij.”

“Ik ben de oudste zoon thuis en groeide op in een buurt waar ik voortdurend voor mezelf moest opkomen. Ik kende alleen maar vechten en roepen toen ik hier binnenkwam, bij touché heb ik andere manieren geleerd om me kwaad te maken. Ik reageer veel minder hard.”

“Ik merk mijn spanning nu meer op in mijn lichaam en doe er dan iets mee om te ontspannen.”

“Ik sta meer stil bij mijn eigen kwaadheid en ben mij meer bewust van mezelf, vroeger was ik meer gericht op de anderen.”

“Ik stond in het begin zeer sceptisch tegenover deze training, pas in de tweede helft heb ik gemerkt dat er effectief iets bij was veranderd. Ik had dit nooit verwacht.”

“Ik ben mij bewust geworden van de manier waarop ik spanning opbouw, ik reageer minder impulsief. Ook mijn moeder zegt dat ik mij veel rustiger gedraag in de bezoekzaal.”

Meerdere deelnemers lieten ons weten heel blij te zijn met het feit dat ze werden toegelaten tot deze training.

Reactie van Dhr. Hans Claus, directeur strafinrichting Oudenaarde

De directie van de gevangenis van Oudenaarde kan de toegevoegde waarde van vzw niet genoeg onderschrijven.

Herstel van menselijke relaties die door het misdrijf werden geschonden, passeert ook langs de problemen die aan daderzijde bestaan en aan de oorsprong liggen van de inbreuken.

Die problemen in kaart brengen en risico's inschatten volstaan niet om het herstel te benaastigen. Oplossingsmodellen aanreiken des te meer.

Vzw Touché bewijst dagelijks dat dit kan, door gedetineerden 'creatief te leren omgaan met agressie'.

De visie van waaruit Touché start en de methode die zij daarbij hanteren werpen vruchten af. Dat hoort de directie zowel van het personeel als van de deelnemers zelf.

Het is niet verwonderlijk dat de Strafvueroeringsrechtbanken dit initiatief meer dan verwelkomen. Gedetineerden worden in de aanloop van hun voorwaardelijke vrijstelling soms naar Oudenaarde gestuurd, louter en alleen om het aanbod van Touché dat hier binnen de muren bestaat te kunnen volgen, als het ware als een laatste strohalm in de kolkende zee van een woelige detentie waarbij incident na incident de toekomst uitzichtloos dreigt te worden. Het feit dat Touché de deelnemers niet loslaat na hun detentie maar verder blijft volgen, inspireert de Strafvueroeringsrechtbank niet zelden tot volgende stappen in de geleidelijke integratie van soms moeilijke gedetineerden.

Het spreekt vanzelf dat de directie ook een opdracht heeft. Een oplossingsgericht klimaat binnen de strafinrichting, bevordert de slaagkansen van de werking van Touché.

Vzw Touché staat model voor een moedige en geïndividualiseerde aanpak die abstractie maakt van het juridisch statuut van de cliënt maar des te meer nadruk legt op een positieve, opbouwende en educatieve aanpak.

Ik kan als directeur van een strafinrichting alleen hopen dat ook op vlak van seksuele problematiek, op vlak van verslavingsproblematiek en op het vlak van sociale problematiek een even structureel en opbouwend initiatief zou genomen worden.

Reactie van Mevr. Valerie Deblaere, psychosociale dienst, strafinrichting Oudenaarde

Als maatschappelijk assistente werkzaam binnen de gevangenissen merk ik, samen met mijn collega's, elke dag hoe moeilijk het is om gepaste begeleiding te vinden voor onze gedetineerde populatie die een hulpvraag stelt, al dan niet expliciet.

Etiketten als "te gevaarlijk, agressief, niet gemotiveerd, niet behandelbaar,..." worden gedetineerden steeds vaker opgeplakt waardoor hun hulpkreet al te vaak niet wordt gehoord.

Met een gedetineerde populatie aan de slag gaan is duidelijk een heikel punt bij heel wat hulpverlenende instanties; kans op therapiesucces die te laag is, kans op recidive die te hoog is, ...zorgen ervoor dat ook zij, al dan niet noodgedwongen, voorrang verlenen aan een ander "meer meewerkend" publiek.

Vzw touché kiest ervoor om die cirkel te doorbreken. Haar medewerkers benaderen gedetineerden op een zodanige manier dat kansen worden geboden om binnen een context van vertrouwen creatief te werken rond agressie. Met succes overigens. Gedetineerden vertellen over hoe ze gewaar worden dat ze op een andere manier tegen hun medemens gaan aankijken, hoe ze zich bewust worden van de manier waarop ze overkomen bij anderen, hoe ze aangeleerde ontspanningstechnieken op cel gebruiken om een opkomende gevoel van spanning in de kiem te smoren,...

Ook het personeel van de inrichting gaat niet voorbij aan wat touché teweegbrengt bij zowel "de moeilijke en minder moeilijke gevallen"; elke situatie die constructief werd opgelost met wederzijds begrip en respect voor elkaar, is er één die stukje per stukje de cirkel kan helpen doorbreken.

Ik kan niet genoeg de zinvolheid van initiatieven als vzw touché benadrukken. Zij geven gedetineerden kansen om reeds binnen de muren een andere pad te bewandelen en zo op een constructieve manier aan de weg naar buiten te timmeren. Ook buiten de muren laten ze hen niet los en bieden zij een opvolging die niet zelden een noodzakelijke peiler vormt binnen het gehele "plan" om de slaagkansen van hun reïntegratie te verhogen.

Reactie van Dhr. Piet Piron, voorzitter Strafvuiveringsrechtbank Gent

V.Z.W. Touché heeft vrij vlug, na de oprichting van de strafvuiveringsrechtbanken op 1 februari 2007, een belangrijk aanbod in de hulpverlening, als waardevol instrument voor beslissingen inzake strafvuivering, weten aan te reiken. Om het belang van dat hulp- en begeleidingsaanbod nader toe te lichten moet ik eerst een aantal werkingsprincipes van de nieuwe strafvuiveringsrechtbanken nader toelichten.

De strafvuiveringsrechtbank heeft op dit ogenblik als voornaamste taak: het toekennen (ook soms herroepen of herzien) van strafvuiveringsmodaliteiten zoals “de beperkte detentie”, “het elektronisch toezicht” en “de voorwaardelijke invrijheidstelling”. Tot nu toe is deze rechtbank enkel bevoegd voor de veroordeelden die een uitvoerbare gevangenisstraf van meer dan drie jaar ondergaan. De rechtbank kan pas tussenkomen na een periode van opsluiting in de gevangenis die bepaald wordt door de “datum van voorwaardelijke invrijheidstelling” (ondergaan van één derde van de gevangenisstraf of tien jaar opsluiting bij een levenslange veroordeling). In een aantal gevallen zijn veroordeelden slechts tot één straf veroordeeld (bv. 20 jaar opsluiting door het Hof van Assisen) maar de meerderheid onder hen hebben doorgaans een hele reeks straffen opgestapeld die, al dan niet plots, uitvoerbaar zijn geworden. Op basis van de door hen opgelopen veroordelingen kan men bepaalde types van veroordeelden onderscheiden zoals: drugsgerelateerde criminelen, criminelen met een seksuele problematiek, witteboordcriminelen en criminelen van het oplichtertype, criminelen die in het kader van de georganiseerde criminaliteit of zwaar banditisme opereren. Maar er is ook een categorie die steeds hervalt in geweldsdelicten: opzettelijke slagen in het uitgangleven, intrafamiliaal geweld en belaging, geweld naar aanleiding van een politieel optreden enz... Elke categorie van veroordeelden verdient een bijzondere aanpak om te kunnen slagen in de reclassering. De criminelen met een agressieproblematiek vallen doorgaans niet op als gevolg van één veroordeling voor een zwaar misdrijf maar wel door de veelvuldigheid van de misdrijven die ze pleegden omwille van hun problematiek. Deze categorie van veroordeelden kregen ten onrechte vaak geen gespecialiseerde hulpaanbod. Gelukkig zijn zij nu het doelgroep geworden van V.Z.W. Touché. Dit alleen al is een belangrijk verdienste van deze jonge dienst.

De strafvuiveringsrechtbank is vooral geïnteresseerd in de historiek (de macro en micro criminogenese) waarin misdrijven hebben kunnen plaatsgrijpen, met als een achtergrond “het milieu” en “de persoonlijkheid” van de veroordeelde. Veroordeelden plegen doorgaans misdrijven na telkens in dezelfde valkuilen te zijn beland. Het zijn die valkuilen of risicofactoren die veroordeelden absoluut prioritair zullen moeten leren vermijden om zich te kunnen reclasseren in de maatschappij. Een dergelijke benadering van de reclassering verdient niet enkel een gespecialiseerde aanpak van rapporterende en begeleidende diensten (zoals leden van de psychosociale dienst van de gevangenis en de justitieassistenten) en van de beslissende instantie (de strafvuiveringsrechtbank), die om die reden multidisciplinair is samengesteld. Ook gespecialiseerde hulpverlenende diensten, zoals VZW Touché, spelen binnen deze benadering een belangrijke rol.

Spijtig genoeg treden de meeste hulpverlenende diensten vaak pas in werking nadat de datum van voorwaardelijke invrijheidstelling werd bereikt. Een aantal hulpverlenende diensten weigert trouwens om zelf naar de gevangenis te stappen om hun aanbod voor te stellen of om intakegesprekken te voeren. De nood aan “een vrijwillige keus van de veroordeelde als beweerd “sine qua non” voor zijn motivering” wordt vaak als een al te gemakkelijk excuus hiervoor aangewend.

Als hulpverlenende dienst heeft de VZW Touché aangetoond dat ze wel bereid is rekening te houden met de hindernissen die een goede werkbare strafvuiveringspolitiek kunnen belemmeren. VZW Touché pakt niet enkel het criminogeen aspect “agressieproblematiek” aan, wat tot op heden al te vaak werd verwaarloosd in de gespecialiseerde hulpverlening, ze neemt het fenomeen ook tijdig aan. Het feit dat VZW Touché bereid is om in de gevangnissen te werken, nog vóór een veroordeelde van een strafvuiveringsmodaliteit kan genieten is zeer belangrijk. De motivering van een veroordeelde om aan zijn probleem te werken kan pas komen na dat hij tot inzicht gekomen is dat hij wel een probleem heeft. Pas wanneer een veroordeelde ontdekt heeft dat hij telkens in dezelfde valkuilen belandt waardoor hij tot geweld overgaat, is hij bereid om daar ook iets aan te doen. Het inzicht dat niet enkel “hij zelf” een probleem heeft met zijn gedrag maar ook zijn “slachtoffers” en “de hele samenleving” hiermee te kampen heeft, is een volgende stap. Vanuit dat inzicht, zal een veroordeelde bereid zijn om te werken aan de mechanismen die

hij tot op heden verkeerdelijk gebruikte op de ogenblikken dat hij onverwacht met spanningen of frustraties geconfronteerd werd. In heel dat proces van voorbereiding om aan zijn problematiek te werken speelt VZW Touché een zeer belangrijke rol bij de hulpverlening. Het pad voor het weerhouden van voorwaarden door de strafuitvoeringsrechtbank wordt door hen geëffend. Hun verdere tussenkomst betekent een veel grotere garantie tot slagen van de reïntegratie van veroordeelden met een agressieproblematiek.

Samengevat: VZW Touché geeft invulling aan een tot op heden bestaande lacune in de gespecialiseerde daderhulp. Hun hulpprogramma wordt tijdig aangeboden in de strafinrichtingen zelf. In het kader van de toe te kennen strafuitvoeringsmodaliteiten voor veroordeelden met een agressieproblematiek bieden ze nieuwe mogelijkheden die bijdragen tot de reclassering van de veroordeelde en tot meer veiligheid voor de slachtoffers en voor de hele samenleving. Ik verheug me dat hun aanbod nog verder ondersteund zal worden door de Provincie.

"Touché" leert gevangenen binnen en buiten de muren met agressie omgaan

door **Sue Somers**

Gent | In Oost-Vlaanderen boeken hulpverleners uit het forensisch welzijnswerk opvallende successen met hun vzw Touché. Die leert gevangenen eerst binnen en daarna buiten de muren, als ex-gedetineerde, hun agressie te kanaliseren.

Touché werd in 2007 opgericht en vertrekt vanuit een "positieve benadering van geweld". "Het gaat om een kracht die ons vooruitstuwt in ons leven en die we op een positieve manier kunnen gebruiken", zegt welzijnswerker Katrien Dalle. "Agressie is een duidelijk probleem bij gedetineerden. Bovendien hebben zij begeleiding nodig om op een constructieve manier te resocialiseren. Het huidige aanbod is ontoereikend."

Touché probeert aan de vraag te voldoen door in twee luiken te werken die de kloof tussen detentie en resocialisatie overbruggen: een penitentiaire groepstraining voor gedetineerden in de gevangenis van Oudenaarde en een individueel begeleidingsaanbod voor ex-gedetineerden in Gent. Beide werkingen startten in 2008. Sindsdien hebben 45 mensen in de gevangenis van Oudenaarde een intakegesprek gehad voor de groepstraining, 29 van hen namen effectief deel aan de sessies. "Mijn vriendin zei dat ik opvallend beter naar haar luister", zei een gedetineerde. "Het deed goed om dat te horen, de bezoeken verlopen nu ook een stuk rustiger." Een andere gedetineerde is blij dat hij nu elke dag kan bellen naar zijn moeder. "Vroeger kon dat vaak niet omdat ik weer op strikt zat. Ze weet dat het beter met me gaat en maakt zich minder zorgen. Dat maakt mij dan ook weer blij."

Ook Hans Claus, directeur van de gevangenis van Oudenaarde, is vol lof over het initiatief. (SS)

Publicatiedatum : **2009-12-23**

Sectie : **Algemeen**